

De Goede Herder

Ledevaartkerk Chaam, zondag 22 april 2018

Dienst in de sfeer van Iona, m.m.v. Multiple Voice o.i.v. René Dentre.

Ds. Sara Dondorp

Eerste lezing: Ezechiël 34;1-10

Evangelielezing: Johannes 10: 11-16

Overdenking

Gemeente van Jezus Christus,

Op het eiland Iona ben ik zelf helaas nooit geweest, ik ken het alleen uit verhalen van anderen. Over rust en stilte, over inspiratie. En over de prachtige omgeving. Wel ken ik het landschap van Noord Engeland een beetje. Eindeloze groene glooiingen met even eindeloze schaapskuddes. Tijdens een wandelvakantie heb ik eens gezien hoe een herdershond een grote groep schapen bijeen drijft. We keken er van grote afstand naar: een klein zwart stipje, energiek heen en weer rennend rond vele witte stipjes. Het duurde even, maar de hond kreeg het voor elkaar. Alle schapen kwamen bij het hek, om van daar verder te gaan. Waarschijnlijk naar de kooi, om te overnachten of wat dan ook. Van die grote afstand klopte het clichébeeld wel een beetje: schapen zijn makke beesten die richtingloos zijn zonder leider; de hond is een efficiënt dier dat doet wat hem is opgedragen. Leiders en volgers. Dat is het thema van de lezingen vandaag. De leiders hebben grote verantwoordelijkheid jegens de volgers. Als de hond de schapen de verkeerde kant op stuurt komt 't niet goed

In het evangelie van Johannes komen we eerst dát beeld tegen. Herders die hun schapen in de steek laten of wegvluchten. Even eerder heeft hij het zelfs over rovers en misdadigers. Achterbakse lieden die alleen aan zichzelf denken. Zij zijn juist níet te vertrouwen, zij kénnen de schapen niet, zij trekken zich het lot van de schapen totaal niet aan. Dat soort lieden beschreef eerder de profeet Ezechiël. Johannes moet die profetie gekend hebben, en Jezus ongetwijfeld ook. Ezechiël profeteerde over de herders van Israël, Ze hoeden vooral zichzelf, ze zorgen vooral voor zichzelf. Ze malen er niet om als de schapen verstrooid raken, ze verzorgen zieke en gewonde schapen niet. In de profetie is het beeldspraak voor slechte koningen. Machthebbers die het gewone volk uitbuiten. Leiders die hun eigen zakken vullen. De profetie kan je dus lezen als maatschappijkritiek. Maar de profeet laat het daar niet bij. Hij biedt ook perspectief. Ezechiël gaat verder: God zal komen als échte herder. Hij zal de schapen verzamelen en hen verzorgen. Hij zal een herder zijn zoals we die in Psalm 23 tegenkomen: Mijn God, mijn herder, zorgt voor mij... Deze herder laat zijn schapen rusten in groene streken. Hij geeft ze kracht en leidt ze langs veilige paden. Dit is een herder die zijn schapen kent, die van hen houdt en het beste met ze voor heeft. Dát beeld kent Jezus ongetwijfeld ook. Hij betreft het op zichzelf: Ik ben de Goede Herder: op deze liefdevolle manier wil ik mijn volgelingen leiden. Niet de herder staat centraal, maar de schapen. Zij zijn het die gevoed en verzorgd worden. Zij zijn het die mogen delen in Gods liefde.

Bij Ezechiël komen we vooral de verkeerde leiders tegen. Leiders die alleen aan hun eigen welzijn, hun eigen gewin denken. Ervaringen met slecht en egoïstisch leiderschap zijn helaas van alle tijden. Voorbeelden zijn er van over de hele wereld te vinden. Korea, Turkije, Hongarije, Rusland, Syrië en wellicht ook Amerika. Om er enkele te noemen. En er

zijn ongetwijfeld nog kleinere landen waar wij niet van weten. Landen of organisaties waarvan de leider vooral zichzelf leidt. Leaders die het contact met de realiteit zijn kwijtgeraakt. Die alleen nog maar hun eigen machtspositie bewaken over de ruggen van hun mensen heen. We maken ons er zorgen over, maar we kunnen er niet veel mee. Dichter bij huis zijn de voorbeelden gelukkig minder gewelddadig. Bankdirecteuren die vooral aan hun eigen bonussen denken. Zorgmanagers die niet meer weten wat zorgzaamheid betekend. Ongetwijfeld kunt u allemaal nog heel wat voorbeelden bedenken. Leaders die liefdeloosheid uitstralen in plaats van zorg.

Jezus komt op voor mensen die gebukt gaan onder díe liefdeloosheid. Juist door te spreken over liefde en vertrouwen. Die slechte leiders hebben misschien een mooi verhaal: Je hoort het Assad en al die anderen zeggen: We doen het allemaal voor het volk. En ook managers hebben hun mooie verhalen: het gaat allemaal om verbetering van kwaliteit. Een mooi verhaal misschien, maar zonder liefde is het een leeg verhaal. Het verhaal van de Goede Herder gaat vooral over de schapen! Hij kent ze allemaal bij name, hij heeft ze allemaal lief. Hij zorgt dat ze bij elkaar blijven, dat ze samen een hechte en liefdevolle gemeenschap vormen. De liefde geeft het verhaal inhoudt, maakt het tot een 'vol verhaal'. Een verhaal niet over de leider, de herder, maar over al die schapen met hun eigen naam. Dat is volgens mij de kern van de boodschap: De Goede Herder heeft al zijn schapen lief. Hij heeft alles voor ze over en zet juist hén centraal.

Die Goede Herder, dat is God, die ons allen lief heeft. En dat is Jezus, die dat op aarde zichtbaar heeft gemaakt. Dat beeld van de Goede Herder geeft hoop en moed aan allen die gebukt gaan onder slechte herders. Sterkt hen in het besef dat uitbuiting niet normaal is. Niet in de ogen van God, niet met het oog op Gods koningschap. Sterkt hen misschien in de moed om slechte leiders aan te spreken. God is de Goede Herder die al zijn schapen lief heeft. Die ze bijeen brengt met zijn liefde, de ze inspireert om samen een liefdevolle kudde te vormen. Het beeld doet denken aan die herdershond, die alle schapen verzamelt. De schapen vertrouwen hem, en de herdershond is er, mét de herder, voor de schapen. De liefde die de Goede Herder voor zijn kudde heeft, wekt ons vertrouwen, doet ons goed, maakt ons gerust. Zo mogen wij die liefde ook met elkaar delen, met al onze verschillende namen, in al onze verscheidenheid.

Daarom is Psalm 23 zo mooi! God is de herder die zijn schapen liefheeft. Die zorgt voor een groene weide en veilige paden. Die liefde, dat is wat we werkelijkheid zien worden in Jezus. Hij is de Goede Herder in levenden lijve. Hij betreft het beeld op zichzelf: "Ik ben de goede herder, ik ken mijn schapen en mijn schapen kennen mij." De schapen zijn gekend, ze mogen vertrouwen op hun herder. En daar zou ik nog iets aan toe willen voegen: Doordat ze gekend zijn, kennen de schapen ook elkaar. Doordat ze hun herder kunnen vertrouwen, leren ze ook elkaar te vertrouwen. En zo worden ze een eensgezinde kudde, een liefdevolle gemeenschap.

Zo delen we samen in Gods herderlijke liefde. Wij allemaal, wie we ook zijn, waar we ook vandaan komen. Uit Iona, uit Engeland Schotland of Ierland, uit Chaam, Baarle, Alphen, Gilze of Ulicoten, uit Oosterhout, Breda of waar dan ook. Samen delen we in Gods herderlijke liefde zoals Psalm 23 zegt: langs veilige paden ter ere van zijn naam. En als we onderweg verdriet of onheil ontmoeten, mogen we blijven vertrouwen op Gods liefde die met ons meegaat, waar we ook gaan.

Amen